

Center za razvoj univerze

Center za razvoj univerze (CRU) je bil ustanovljen leta 1970 kot raziskovalna, razvojna, informacijska in svetovalna enota Univerze v Ljubljani. V prvi polovici leta 1990 je bil podvržen raznim spremembam in preživel burno obdobje (Poročilo ..., 1991, str. 53–54). CRU je leto začel kadrovsko osiromašen, brez urejenega vodenja in bil je pod pritiski o ukinitvi. Zaradi neurejenega statusa in vodenja je bila dejavnost CRU ogrožena. Toda kljub temu da so bili pogoji za uspešno delo izredno slabi, so si sodelavci in sodelavke CRU prizadevali, da tekoče strokovne in raziskovalno-razvojne naloge nemoteno opravljajo. V turbulentnih časih CRU, ko je bil ogrožen njegov obstoj, smo se odločili za pomoč prositi prof. dr. Ano Krajnc. Prosili smo jo, če bi prevzela vodenje CRU. Čeprav si je Ana v tistem času na FF prizadevala uveljaviti andragogiko kot akademsko disciplino, razvijala je Univerzo za tretje življenjsko obdobje, snovala revijo *Andragoška spoznanja* in mednarodno *Andragoško poletno šolo*, se je hkrati zavedala pomena in vloge CRU, ki je bila edina tovrstna raziskovalno-razvojna ustanova v Sloveniji in Jugoslaviji.

Delo CRU je Ana poznala že od prej, ko je bila odgovorna nosilka raziskave *Izobraževalna biografija visokošolcev* (Krajnc, 1975) – raziskave o socializaciji študentov – na Inštitutu za sociologijo in filozofijo Univerze v Ljubljani. Raziskava je bila vključena v pilotno fazo mednarodnega projekta *FORM: University Graduates – Their Training and Conception of Life*. Osnovni namen mednarodnega projekta je bil slediti študijski poti in učinkom univerzitetnega izobraževanja na oblikovanje življenjskih konceptov in vrednostnih orientacij na širokem področju spoznavanja ter dojemanja, kjer se izražajo specifični spoznavni stili in splošne kvalitete posameznikov, kot so samostojnost, racionalnost, kritičnost in družbena odgovornost. Ana je leta 1976 predlagala, da panelni, longitudinalni del raziskovanja poteka na CRU, saj je vsebinsko in organizacijsko

najbolj ustrežal zahtevam longitudinalne mednarodne raziskave. Raziskavo je CRU prevzel in jo od leta 1976 do 1991 v celoti izvedel.

Leta 1990 je Ana sprejela našo pobudo in julija istega leta jo je Univerzitetni svet imenoval najprej za vršilko dolžnosti vodje CRU, januarja 1991 pa za predstojnico CRU. Tako je CRU tudi po njeni zaslugi obstal še nekaj naslednjih let. Njen navdihujoči optimizem nas je prevzel in v novem, pozitivnem vzdušju smo začeli iskati nove rešitve, načrtovati in razvijati raziskovalno, razvojno in svetovalno-informativno delo. S svojim vizionarskim pristopom je krepila našo pripadnost zastavljenim ciljem. Ob nastopu nove funkcije je Ana predstavila lastno vizijo razvoja in dela CRU, vpeto v tedanje razmere in potrebe slovenske družbe ter visokega šolstva (Krajnc, 1991).

V načrt dela je poleg že utečenih raziskav (Proces izbire poklica, Izobraževalna pot in sistem vrednot študentov, Dostop do visokega šolstva, Socialno-ekonomski položaj študentov, Dolgoročni razvoj visokega šolstva) in razvojnih nalog (Evalvacija in prenova študijskih programov, Razvoj visokošolskega informacijskega sistema, Razpis, prijava, vpis in informiranje o študiju, Napovedovanje brezposelnosti po stopnjah strokovne izobrazbe, Visokošolsko izobraževanje in zaposlovanje, Študentska svetovalnica itd.) po posvetu s sodelavkami in sodelavci CRU vključila še razvojni projekt, ki naj bi spodbudil inovacijske oblike visokošolskega izobraževanja: Študij na daljavo s prostim dostopom, Trubarjeva univerza (sodelovanje slovenskih znanstvenikov v tujini pri dopolnilnem študiju) in Univerza za tretje življenjsko obdobje – razvoj in analiza programov ter izobraževalnih modelov. Poleg naštetega so bile v program dela CRU vključene še naslednje naloge: priprava študentskih anket za ocenjevanje pedagoškega dela, analiza habilitacijskih področij v študijskih programih dodiplomskega študija Univerze v Ljubljani, ekonomika visokošolskega študija in enakost izobraževalnih možnosti ter izkoristek človeškega kapitala, visokošolska didaktika – dejavniki uspešnega študija in poučevanja. Zavedala se je pomena habilitacij v akademskem okolju in zato pospešila nadaljnje podiplomsko izobraževanje

sodelavk in sodelavcev ter uvedla tedensko spremljanje njihovega študijskega napredka.

V delovni načrt CRU je vključila vzpostavljanje rednih stikov, izmenjave in sodelovanje z drugimi podobnimi instituti doma ter v tujini. Poskrbela je za večjo mednarodno vpetost CRU; poleg tega, da je spodbujala raziskovalno delo v okviru mednarodnih projektov, se je leta 1990 udeležila tudi srečanja evropskega Konzorcija raziskovalcev visokega šolstva (Consortium of Higher Education Researchers – CHER) v Bruslju. CHER deluje še danes in je organizacija z dolgoletno tradicijo spodbujanja sodelovanja in koordinacije mednarodnih raziskav o visokem šolstvu. Ker so tuji raziskovalci že poznali delo na dveh zahtevnih in še danes redkih longitudinalnih raziskavah naših raziskovalcev (LOGNI in FORM), je CRU na osnovi prejšnjega dela pridobil pravico do članstva v tem uglednem evropskem konzorciju.

Sodelovala je pri oblikovanju programa TEMPUS (prenova visokega šolstva v Vzhodni Evropi) in leta 1991 Univerzi v Ljubljani omogočila uspešno prijavo prvih sedmih projektov pri Evropski skupnosti v Bruslju. TEMPUS je leta 1992 med svoje projekte uvrstil t. i. Utrechtsko mrežo, ki je omogočala štipendije, pretok študentov in mladih raziskovalcev med 25 univerzami iz 18 evropskih držav. V mrežo so bile poleg zahodnoevropskih univerz vključene tudi vzhodno- in srednjeevropske univerze. Ana je bila imenovana za koordinatorko Univerze v Ljubljani (Krajnc, 1992, str. 21) in tako je CRU prva leta delovanja te mreže skrbel za mobilnost naših študentov. Univerza v Ljubljani je še danes članica Utrechtske mreže, v katero je sedaj vključenih 32 univerz iz 29 evropskih držav.

Z začetkom Aninega vodenja se je začasno uredil tudi status CRU, saj je oktobra 1990 koordinacija obeh univerz sprejela sklep, naj se Center razvija kot meduniverzitetna ustanova za raziskovalno in razvojno delo na področju visokega šolstva. Žalosten zaključek zgodbe CRU je sovpadel z novim Zakonom o visokem šolstvu (sprejetim konec leta 1993) in z novim statutom Univerze v Ljubljani, ki ni več vključeval te raziskovalno-razvojne enote. Prišlo je do tihega soglasja med vodstvom

univerze in pristojnim ministrstvom, ki je finančno in tudi sicer podprlo le enoto CRU za prijave in vpis v visoko šolstvo. Tako se je Center za razvoj univerze skrčil na Visokošolsko prijavno-informacijsko službo, ki še danes deluje v okviru Univerze v Ljubljani. Z ukinitvijo CRU ni veliko izgubila le ljubljanska univerza, ampak celoten visokošolski prostor. Visokošolska politika se je potem snovala brez raziskovalnih in analitičnih podlag, bila je stihijska, kar je med drugim pripeljalo tudi do nebrzdanege ustanavljanja visokošolskih (predvsem zasebnih) institucij, med katerimi si mnoge ne zaslužijo naziva akademske ustanove. Anina vpetost v delo CRU je dokumentirana v obsežnih gradivih in knjižnici nekdanjega Centra za razvoj univerze, ki se sedaj nahajajo v Arhivsko-muzejski službi ljubljanske univerze.

Literatura

Krajnc, A. (1975). *Izobraževalna biografija visokošolcev*. Ljubljana: Inštitut za sociologijo in filozofijo.

Krajnc, A. (1991). Koncept in naloge Centra za razvoj univerze. *Novosti CRU*, 14(1/2), 19–31.

Krajnc, A. (1992). Utrechtska mreža – štipendije za slovenske študente na evropskih univerzah. *Novosti CRU*, 15(5/6), 121–127.

Poročilo o delu Centra za razvoj univerze za leto 1990. *Novosti CRU*, 14(1/2), 53–69.